

Beknopt verslag van een informatieavond d.d. 19 juni 2003 over de hoogspanningsleiding in Nesselande

Aanwezig	Namens
K. Woei-A-Tsoi	dagelijks bestuur deelgemeente PA
E. Pot	sector ROB deelgemeente
M. Beerlage	KEMA
F. Koops	Gezondheidsraad
J. v.d. Boogaard	GGD
C. Hegger	GGD
J. v.d. Berg	OBR
H. Eimers	deelraad
± 30 belangstellenden (zie presentielijst)	

De heer Woei-A-Tsoi opent de bijeenkomst en geeft een overzicht van het verloop van de discussie over hoogspanning in Nesselande in de afgelopen jaren, die met name is aangezwengeld door het Platform Achternesse en door de dienst Sport en Recreatie, die zich afvroeg of er wel speelplekken in het Rietveldpark zouden moeten worden aangelegd. Naar aanleiding van een brief van het Platform aan deelgemeente, gemeente en regio van november 2002 heeft het dagelijks bestuur aan de projectorganisatie gevraagd om de situatie nog eens goed te bekijken. Dit is gebeurd in nauw overleg met KEMA en GGD en vastgelegd in een rapportje.

N.a.v. deze rapportage ziet het bestuur voorsnog geen aanleiding om de plannen voor Nesselande te wijzigen, maar het bestuur neemt pas een definitief standpunt in na deze avond.

Mevr. Beerlage geeft een toelichting op de verspreide rapportage aan de hand van de bij dit verslag gevoegde sheets.

Zij wijst er daarbij op dat de discussie over schadelijkheid van hoogspanningsleidingen met name gaat over de invloed van magnetische velden die door de leiding worden veroorzaakt en dan met name bij langdurige blootstelling. Dergelijke velden worden ook veroorzaakt door boormachines, mobiele telefoons etc; in deze gevallen gaat het om een korte blootstelling, maar dan vaak wel met een hogere veldsterkte.

Er vindt derhalve wel een stapeling plaats van veldsterkten, maar meestal gaat het slechts om korte blootstellingen.

De Gezondheidsraad heeft in 2000 een adviesgrenswaarde voor continue blootstelling aangegeven van 120 microTesla (μT); er bestaat geen wettelijke grenswaarde. Deze grenswaarde geldt voor "gewone" mensen, waarbij al rekening is gehouden met eventueel verminderde weerstand bij bepaalde groepen (zieken, kinderen, hoogbejaarden); voor mensen die beroepsmatig met straling te maken hebben in de waarde 600 μT .

In Nesselande is eigenlijk sprake van twee leidingen naast elkaar: een 380 kV (aan de oostzijde) en een 150 kV (westzijde). De leidingen worden vrijwel altijd slechts tot "halfvast" gebruikt, of op een nog lagere capaciteit; slechts in incidentele gevallen worden ze kortdurend op "vullast" gebruikt. Een 380 kV geeft niet per definitie een hogere veldsterkte omdat de stroomsterkte in een dergelijke leiding lager kan zijn. De veldsterkte neemt kwadratisch af met de afstand.

Op basis van gegevens uit 2002 blijkt dat de magnetische veldsterkte die de leiding veroorzaakt onder de leiding 1.24 μT bedraagt, op 60 m afstand 0.23 μT en op 100 m afstand (waar nu de school wordt gebouwd) $\pm 0.1 \mu\text{T}$

Op de vraag wat de status van de brief van vm. minister Pronk is, waarin een waarde van 0.4 μT wordt genoemd, zegt zij dat dit een eenmalig advies van de minister is geweest die is ingegeven door een onderzoek waarbij twijfels werden geuit. De minister heeft de Gemeente Utrecht geadviseerd om uit voorzorg een lagere grenswaarde aan te houden, maar dit heeft geen wettelijke status. Het advies is bij andere gemeenten ook niet herhaald.

De heer Koops vult daarbij aan dat de resultaten van lopende onderzoeken nauwkeurig worden gevolgd, maar dat daarbij tot nu toe niet is gebleken dat er aanleiding is om strakkere normen te hanteren. Ook internationaal gezien wordt door vergelijkbare adviesorganisaties geen verlaging van de adviesnormen voorgesteld. Daarnaast worden meldingen over gezondheidsproblemen die mogelijke verbanden zouden kunnen aantonen zeer serieus genomen.

Naar aanleiding van de presentatie wordt er door de aanwezigen een aantal vragen gesteld.

Wat is de invloed van trafohuisjes ?

De heer Koops zegt dat hierin leidingen zitten die maximaal 10 kV voeren; als je tegen een muur van zo'n huisje gaat staan zul je plaatselijk 5 a 6 μ T kunnen constateren, maar 1 m ervandaan is dit dan al gezakt tot 0.5 μ T; er is derhalve geen enkele reden voor ongerustheid.

Wat is de status van het recent openbaar gemaakte rapport van het RIVM waarin wordt gesteld dat er veel nieuwbouw in "betwist" gebied wordt gerealiseerd ?

De heer Koops zegt dat staatssecretaris Van Geel op basis van de brief van Pronk aan het RIVM heeft gevraagd hoeveel woningen er volgens de huidige plannen binnen de zone van 0.4 μ T zullen worden gebouwd, om een inschatting te kunnen maken van wat het zou kosten als het "voorzorgprincipe" zou worden gehanteerd; dit zegt dus niets over wenselijkheid en/of noodzaak van dit principe. Bovendien is dan de vraag waar je de grens legt, omdat de waarde van 0,4 μ T maar een "toevallig" gekozen waarde is.

Destijds bestond ook de indruk dat asbest geen kwaad kon; zou het niet beter zijn om het zekere voor het onzekere te nemen, zeker omdat er naast de leidingen ook nog gebruik wordt gemaakt van GSM-masten, mobieltjes en computers ?

De heer Koops zegt dat in het geval van asbest na enig onderzoek al snel bleek dat het schadelijk is; in het geval van hoogspanningsleidingen is ondanks veelvuldig en grootschalig onderzoek nooit onomstotelijk vastgesteld dat het (beneden extreem hoge veldsterkten) schadelijk is. Men ageert wel tegen GSM-masten, maar heeft blijkbaar geen zin om rekening te houden met mobieltjes en computers die in veel gevallen een hogere veldsterkte zullen geven.

Overigens worden allerlei apparaten steeds zuiniger en dus ook in dit opzicht beter.

De resultaten van onderzoeken waaruit zou blijken dat er een kans bestaat dat er meer leukemie bij kinderen zou voorkomen wanneer zij bij hoogspanningsleidingen wonen zijn ook discutabel omdat er heel moeilijk een oorzakelijk verband kan worden aangetoond vanwege de onvergelijkbaarheid met een controlegroep; groepen mensen verschillen ook door erfelijke kenmerken, ander gedrag en eetgewoonten.

Hoe kijkt men aan tegen de suggestie dat luchtvervuiling door de metro (ijzerdeeltjes) extra schadelijk zou kunnen zijn door de combinatie met het magnetisch veld ?

Mevr. Beerlage zegt dat het hier gaat om een algemeen soort vervuiling en dat het door Henshaw geopperde mechanisme (verhoogde blootstelling aan kankerverwekkende deeltjes omdat deze door de leiding worden aangetrokken) onmogelijk een eventueel verband met leukemie kunnen verklaren.

Waarom worden de leidingen niet onder de grond gebracht ?

De heer Koops zegt dat dit erg duur is en er geen wetenschappelijk aantoonbare reden is; in Leidsche Rijn (Utrecht) gebeurt het over een lengte van 500 meter overigens wel, omdat de gemeente Utrecht dit al in een eerder stadium aan de bewoners had toegezegd.

De heer Dorenbos verzoekt het bestuur van de deelgemeente het hanteren van het "voorzorgprincipe" mee te nemen in haar besluitvorming; dan geeft het bestuur aan dat zij een minimaal risico wenst te nemen.

De heer Lemmers betreurt het dat er zo weinig mensen vanuit de politiek op deze avond aanwezig zijn.

De heer Nachtegaal (namens de school) zegt dat de school zich zorgen heeft gemaakt over haar plek in de wijk vanwege de nabijheid van de leiding; zij hebben gesprekken gevoerd

met de directeur van de Werkgroep leukemie bij kinderen en zijn op basis daarvan blij dat de school op een afstand van 100 m staat en dat het schoolplein nog verder weg ligt ; de school zal de kinderen afraden om in het Rietveldpark te spelen; hij vindt de keuze die nu voor kindcluster 2 gemaakt lijkt te gaan worden (speelruimte aan de westzijde van de school geen goede. Op de vraag van een aanwezige hoe hij aankijkt tegen het grote aantal computers in de school wil hij niet ingaan; hij erkent dat de opstelling van de school een subjectief standpunt is.

Mevr. Hegger benadrukt in dit verband dat er hoogstens twijfels bestaan over een langdurige blootstelling aan straling en dat spelen in het park daar volgens de GGD niet onder valt.

De heer Woei-A-Tsoi bedankt mevr. Beerlage en de heer Koops voor de uitleg, zegt dat het dagelijks bestuur bij de eindafweging zo serieus mogelijk rekening zal houden met de gemaakte opmerkingen, dat een ieder voor zichzelf moet bepalen hoe hij met de geschetste onzekerheid omgaat, maar dat de overheid een collectieve verantwoordelijkheid heeft. Hij sluit daarop de bijeenkomst.

De heer Pot verzoekt een ieder om de presentielijst te tekenen; zij die op de lijst staan krijgen het verslag met kopiën van de getoonde sheets thuisgestuurd.